

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

עבודות הכשרות בזר

(כ"ז ב') משנה: הפשיטן וניתוחן של אלו ואלו (קרבנות ציבור ויחיד) שוין.

תנא: הפשיטן וניתוחן שווין (שכשרים) בזר.

(כ"ז א') תניא (בתורת כהנים):¹ "וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבֶּקֶר לְפָנַי ה' וְהִקְרִיבוּ (יקבלו ויוליכו) בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם", שחיטה כשירה בזר. מקבלה ואילך מצות כהונה.

"וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל" למאי אתא?² למעוטי הפשט וניתוח.

"וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ", זו הולכת איברים לכבש. (ללמדך) הולכת איברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים (למזבח) לא בעיא כהונה. הא סידור שני גזירי עצים בעיא כהונה.

"וְנִתְּנוּ (בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֶשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ)", לגופיה.³

(כ"ז ב') אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: זר שסידר את (עצי) המערכה חייב (מיתה בידי שמיים). כיצד הוא עושה (להכשירה)? פורקה זר, (ואז) סודרה כהן.

(4) מתקיף לה רבי זירא: וכי יש לך עבודה שכשרה בלילה ופסולה בזר?!

אלא אי איתמר, הכי איתמר: אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: זר שסידר שני גזירי עצים חייב, הואיל ועבודת יום היא (כמו שכתוב)⁴ "וּבֶעֶר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֲצִים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר".

(2) ואיכא דאמרי: מתקיף לה רבי זירא: וכי יש לך עבודה (שאינה תמה) שיש אחריה עבודה ופסולה בזר (להתחייב מיתה)?!

(כ"ח א') אלא אי איתמר, הכי איתמר: אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: זר שסידר שני גזירי עצים חייב, הואיל ועבודה תמה היא (שבה נשלם סידור המערכה).⁵

שיטות הראשונים

אלו עבודות כשרות בזר: כתב הרמב"ם "שְׁחִיטַת הַקֹּדְשִׁים כְּשֶׁרָה בְּזָרִים, אֶפְלוּ קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, בֵּין קֹדְשֵׁי יָחִיד בֵּין קֹדְשֵׁי צִבּוֹר, שְׁנָאֵמַר: "וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבֶּקֶר לְפָנַי יי, וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן" - מִקְבֵּלָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהֵנָה. וְכֵן הַהִפְשֵׁט, וְהַנְתוּחַ, וְהוֹלַכְתַּת עֲצִים לְמִזְבֵּחַ - כְּשֶׁרָה בְּזָרִים, שְׁנָאֵמַר בְּאֲבָרִים: "וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ" - זו הוֹלַכְתַּת אֲבָרִים

1. ויקרא, פר' ויקרא, פרק א.

2. הרי למדנו (כבר) מקבלה (ואילך) שאין צריך כהונה!

3. דלא תימא כיון דלא מיעכבא כפרה (ומשום שאינה עבודה), לא תיבעי כהונה. רש"י.

4. ויקרא, פר' צו, וה.

5. וראה לעיל (כ"ד ב') דעת רב ולוי שסידור שני גזירי עצים לאו עבודה תמה היא (שיש אחריהם סידור איברים).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

לפָּבֶשׁ; הוֹלַכְתָּ אַבְרָהָם הַיָּא שְׁצָרִיכָה כְּהֵנָה, אַבְּל הוֹלַכְתָּ עֲצִים אֵינָה צָרִיכָה כְּהֵנָה.⁶

סידור מערכה בזר: כתב הרמב"ם "סידר את המערכה - פורקה, וחזור הכהן וסודרה, מפני שסודרה פסול."⁷

סידור המערכה וסידור שני גזרי עצים עבודות יום או לילה: בלישנא קמא מתקיף רבי זירא, וכי יש לך עבודה שכשרה בלילה ופסולה בזר, ומשום כך מבאר דמיירי בסידור שני גזרי עצים. ומשמע שסידור המערכה עבודת לילה, ושני גזרי עצים עבודת יום. ובלישנא בתרא משמע שאף שני גזרי עצים עבודת לילה היא (ולכן נחשבת עבודה תמה⁸). וכתבו **תוספות** כלישנא קמא, שסידור המערכה בלילה, וסידור שני גזרי עצים ביום.⁹

הדרן עלך בראשונה

⁶ מקורות: רמב"ם (הל' ביאת המקדש טו).

⁷ הקשה הכסף משנה, שבגמרא אמרין בשם רבי יוחנן, זר שסידר את המערכה חייב וכו' ומתקיף לה רבי זירא, וכי יש לך עבודה וכו' ופסולה בזר?! ומתרץ, דמילתיה דרבי יוחנן איתמר לגבי זר שסידר שני גזרי עצים. ומשמע שסידור מערכה כשירה בזר, וכאתקפתא דרבי זירא! ובירא, שהבין הרמב"ם שקושיית רבי זירא הייתה על מה שמחייב מיתה, ולא על עצם הפסול. וכן פירש רש"י. מקורות: רמב"ם (הל' ביאת המקדש טט).

⁸ ראה תוספות (כ"ח א', ד"ה יפסו לה).

⁹ וכן מבואר בתוספות ישנים. וכתב ב'ליקוטי הלכות', דלישנא קמא סידור שני גזרי עצים עבודת יום היא, ואם עשאה בלילה צריך לפרקה ולחזור ולסדרה ביום. וללישנא בתרא סידור שני גזרי עצים הוא גמר סידור המערכה, וכשרה אף בלילה, כמו סידור המערכה שיכול לסדרה אף בלילה. וכתב ומסתברא דלחומרא בעינן למיזל. מקורות: תוספות (כ"ז ב', ד"ה איכא). תוספות ישנים (כ"ב א', ד"ה יזכה בסידור).